

Výukový materiál byl zpracován v rámci projektu OPVK 1.5
 EU peníze školám
 registrační číslo projektu:CZ.1.07/1.5.00/34.1026

Autor:	Mgr. Dagmar Břečková
zpracováno:	29. 12. 2012
ročník (obor)	23-51-H/01 Strojní mechanik 29-54-H/01 Cukrář
tematická oblast	Vlastnosti geometrických útvarů v rovině Čtyřúhelníky II
Předmět	Matematika
Anotace:	Výukový materiál slouží ke zopakování, popř. prohloubení učiva ze ZŠ o rovnoběžnících a lichoběžníku.
Šablona číslo materiálu	III/2 III/2 – 26 – 5

Vlastnosti geometrických útvárů v rovině

ČTYŘÚHELNÍKY II

Rovnoběžníky a lichoběžník

- Při jednoduchých konstrukcích a výpočtech se můžeme setkat s těmito čtyřúhelníky:

rovnoběžníky – kosočtverec

– kosodélník

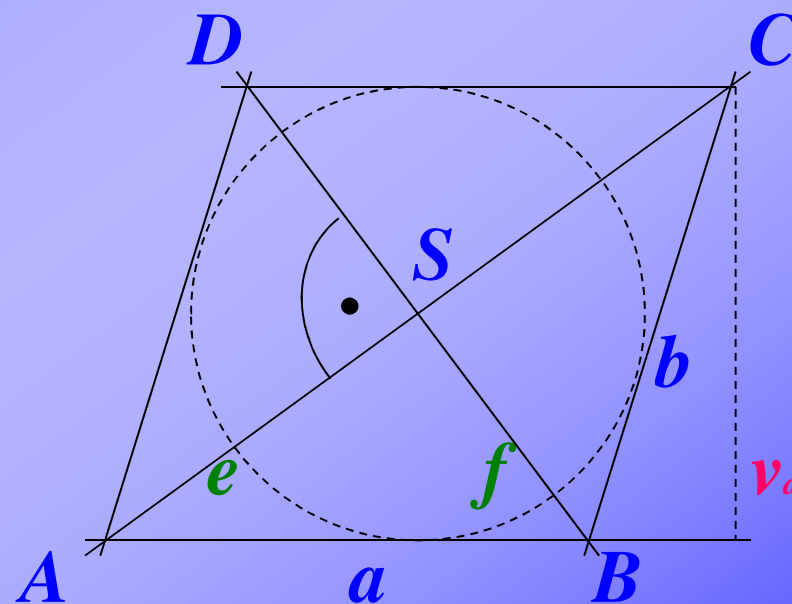
lichoběžník

Rovnoběžníky mají vždy dvě protější strany rovnoběžné.

Kosočtverec

- Všechny strany jsou shodné $a = b$ a protější úhly jsou shodné
- Úhlopříčky e a f se půlí a jsou kolmé
- Jejich průsečík S je středem kružnice vepsané
- Vzorec pro obvod je stejný jako u čtverce
- Vzorec pro obsah:

$$S = a \cdot v_a$$

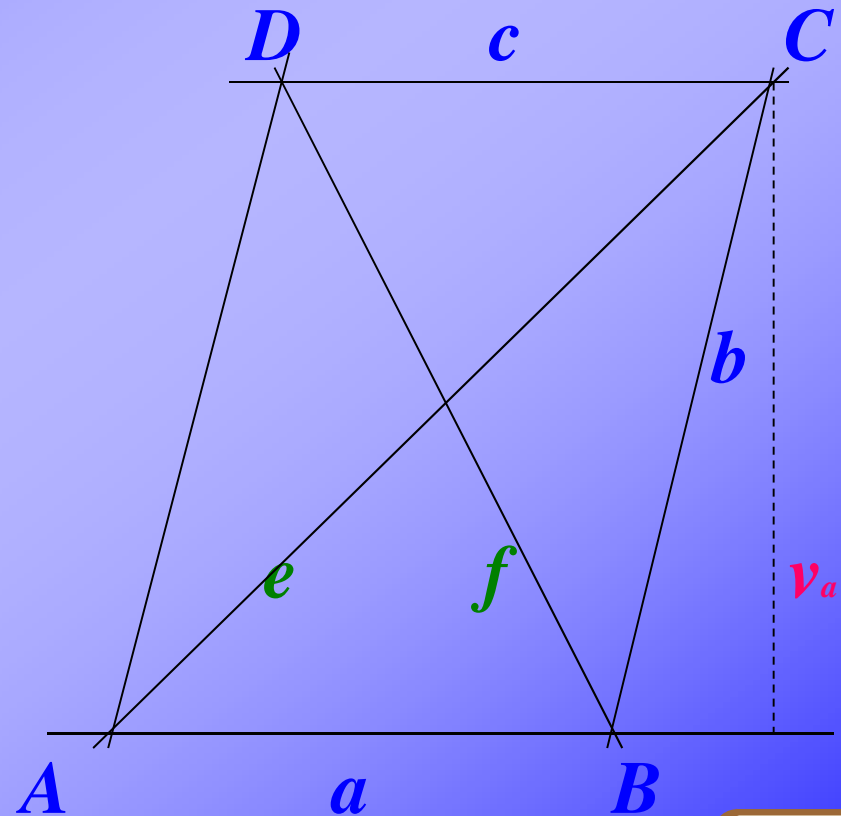
Kosodélník

- Dvě protější strany jsou shodné, např. $a = c$
- Dva protější úhly jsou shodné
- Úhlopříčky e a f se půlí
- Vzorec pro obvod je stejný jako u obdélníka

$$o = 2 \cdot (a + b)$$

- Vzorec pro obsah je stejný jako u kosočtverce

$$S = a \cdot v_a$$

Lichoběžník

- Rozlišujeme několik druhů lichoběžníků:

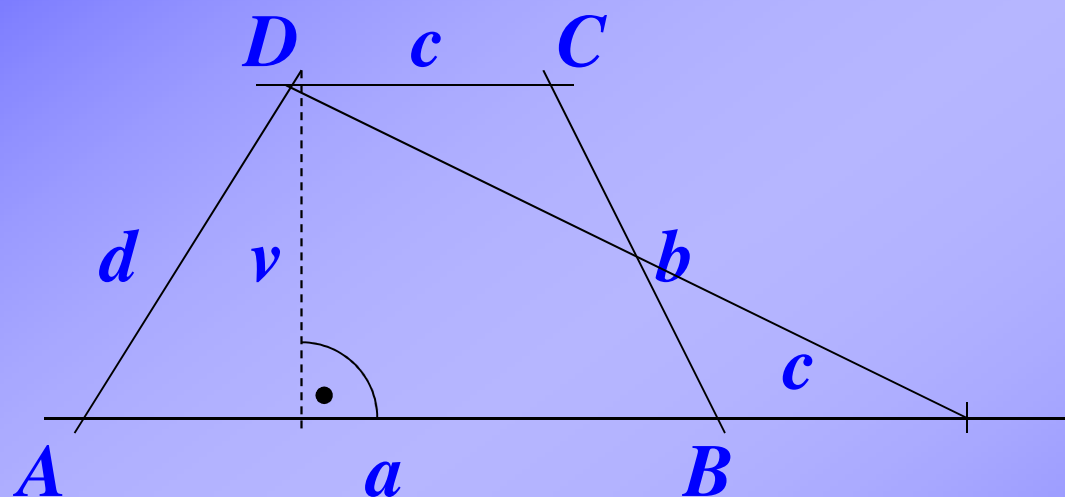
obecný

rovnoramenný

pravoúhlý

Všechny mají dvě rovnoběžné základny a dvě různoběžná ramena

Obecný lichoběžník

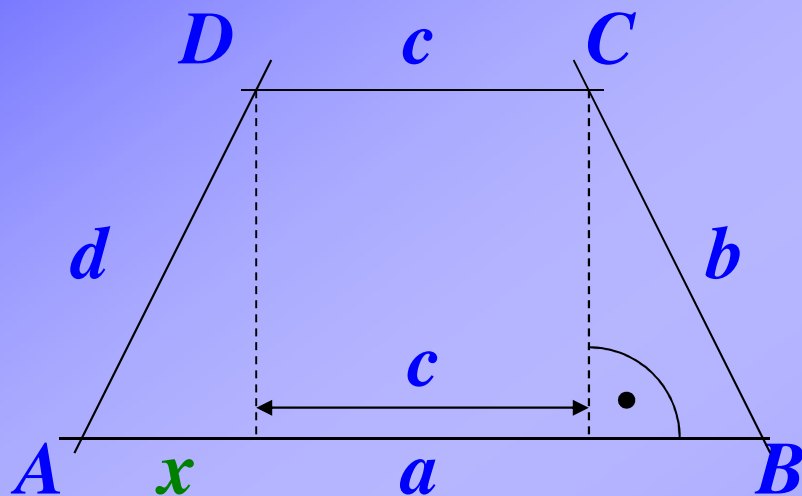

- Základny a a c jsou rovnoběžné
- Obvod vypočítáme součtem všech stran $a + b + c + d$
- Pro vytvoření vzorce pro obsah přeneseme stranu c vedle strany a tak, aby vznikl trojúhelník

$$S = (a + c) \cdot v : 2$$

Rovnoramenný lichoběžník

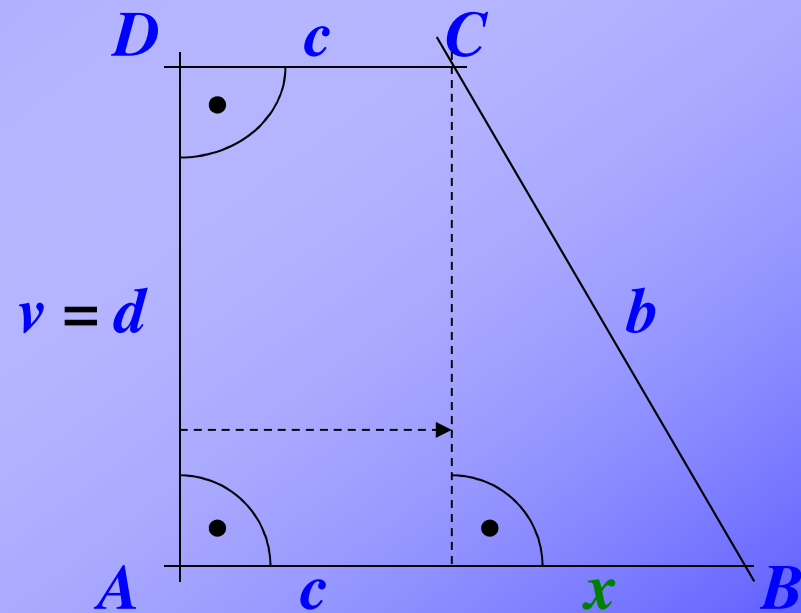
- Ramena b a d jsou shodná
- Výšky spuštěné z vrcholů na delší základnu vytvoří obdélník a dva shodné pravoúhlé trojúhelníky, které využíváme k výpočtům
- Úsek $x = (a - c) \cdot 2$

undo

Pravoúhlý lichoběžník

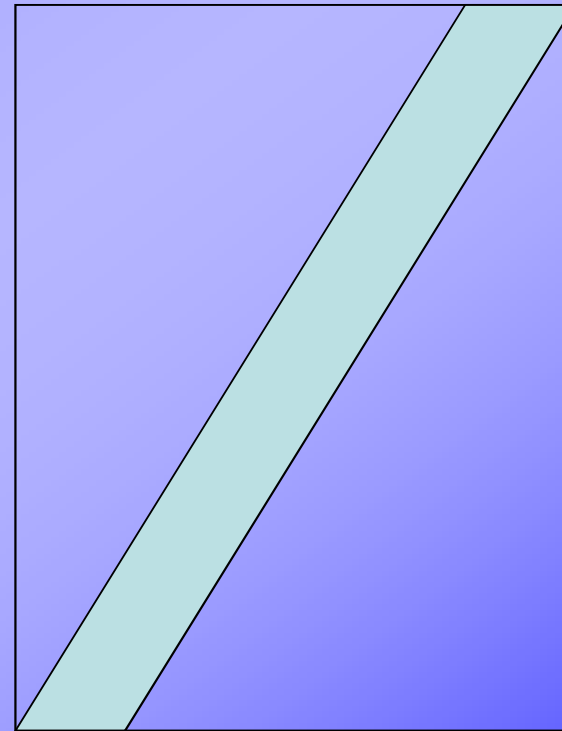
- Kolmé rameno je shodné s výškou, např. $d = v$
- Pokud výšku posuneme do vrcholu C vznikne pravoúhlý trojúhelník, který můžeme použít při výpočtech
- Úsek $x = a - c$

undo

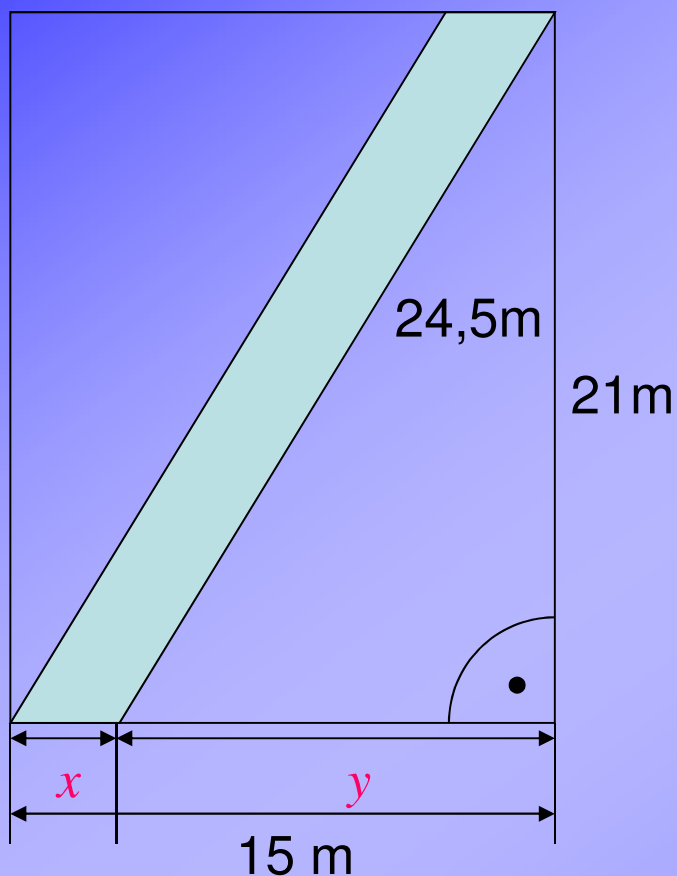
Vypočítejte:

- Přes obdélníkový pozemek povede cesta, viz obrázek, kterou je třeba vysypat pískem. Vypočítejte velikost plochy vysypané pískem, jestliže rozměry pozemku jsou 15 m a 21 m a délka cesty je 24,5 m.
(Zaokrouhlujte během výpočtu na celé metry)

Řešení

- Náčrt:

- Cesta má tvar rovnoběžníku. Obsah vypočítáme podle vzorce

$$S = a \cdot v_a$$

Strana a je shodná s úsekem x a ten vypočítáme $15 - y$

Úsek y vypočítáme pomocí pravoúhlého trojúhelníka a Pythag. věty

Přepona.....24,5 m

Odvěsna.....21 m

Odvěsna..... y

$$y^2 = 24,5^2 - 21^2$$

$$y^2 = 600,25 - 441$$

$$y = \sqrt{159,25}$$

$$y = 13 \text{ m}$$

$$a = x = 15 - 13 = 2 \text{ m}$$

$$v_a = 21 \text{ m}$$

$$S = 2 \cdot 21$$

$$S = \underline{\underline{42 \text{ m}^2}}$$

Odkazy a literatura:

- Celý materiál vytvořila Mgr. Dagmar Břečková